

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κυρίαρχο στόχο της πολιτικής μας αποτέλεσε η ποιοτική ανασυγκρότηση του δημόσιου σχολείου, που σηματοδοτεί και οριοθετεί τον εκσυγχρονισμό και τη ριζική βελτίωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος με σχέδιο, πρόγραμμα, καθορισμένα χρονοδιαγράμματα και σαφείς επιμέρους ιεραρχήσεις, όπως προέκυπταν από τις επεξεργασίες και τις δεσμεύσεις μας στο προεκλογικό πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ στον τομέα της παιδείας.

Επιδίωξή μας, από το 2000, ήταν η ταχεία προσαρμογή στους στόχους της Λισσαβόνας για μια «Ισχυρή και ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο, βασισμένη στη γνώση».

Η δημιουργία της κοινωνίας της γνώσης στην Ελλάδα πρέπει να βασισθεί, καταρχήν, στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο, με την παροχή πιο ολοκληρωμένης-σφαιρικής γενικής παιδείας αλλά και περισσότερων γνώσεων, εφοδίων, καλλιέργειας για την επαγγελματική ζωή, είναι προϋπόθεση για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Από την επένδυση αυτή εξαρτάται και η δυνατότητα αξιοποίησης και διάχυσης της τεχνολογίας: η χρήση νέων τεχνολογιών και προϊόντων προϋποθέτει στέρεο υπόβαθρο γνώσεων και δεξιοτήτων σε ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων. Η εκπαίδευση, όμως, συνδέεται επίσης στενά με την κοινωνική συνοχή, τη ριζική βελτίωση του πολιτιστικού επιπέδου, την καταπολέμηση της φτώχειας, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, η χώρα μας διαθέτει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά (74%) αποφοίτων δεύτερου επιπέδου Δ/θμιας Εκπαίδευσης (Λύκειο) στην Ε.Ε. με αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο της τάξης του 71%. Ταυτόχρονα, το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό-Γυμνάσιο) είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ στη λυκειακή βαθμίδα ανέρχεται στο 82% έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου 76,9%.

Κεντρικός στόχος ήταν και πρέπει να είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου και ευέλικτου σχολείου, ανοικτού στην ευρύτερη κοινωνία της γνώσης και ταυτόχρονα σχολείου - φορέα ανάπτυξης και αναζωογόνησης της κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ζωής του τόπου (με αναφορές στην ιστορία, την παράδοση, την ιδιαιτερότητα και τις δεξιότητες των Ελλήνων).

Προς αυτή την κατεύθυνση, το ΥΠΕΠΘ σχεδίασε και υλοποίησε σειρά καινοτόμων υποστηρικτικών υποδομών και νέων θεσμών:

ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: σχεδιάστηκε με στόχο την πολύπλευρη παιδευτική κάλυψη των μαθητών αλλά και την εξυπηρέτηση της οικογένειας και ιδιαίτερα της εργαζόμενης μητέρας. Κατά το σχολικό έτος 2003-2004, λειτούργησαν 2.933 ολοήμερα νηπιαγωγεία με 51.825 νήπια και 4.230 επιπλέον νηπιαγωγούς και 3.587 ολοήμερα δημοτικά με 203.580 μαθητές και 11.602 επιπλέον εκπαιδευτικούς.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ (ΤΕΕ): συνιστούν μια διαφορετική προσέγγιση σε γνωστικούς τομείς, υπηρετώντας ταυτοχρόνως τη γενική παιδεία και την καλλιέργεια ειδικών και διαφορετικών δεξιοτήτων, καθώς και επαγγελματικού προσανατολισμού. Παρέχουν τεχνολογική παιδεία στους αποφοίτους και διαμορφώνουν επαγγελματική συνείδηση. Καλλιεργούν ευρύτερο φάσμα δεξιοτήτων για να μπορούν οι απόφοιτοι να ασκήσουν και αυτόνομα συγκεκριμένο τεχνικό επάγγελμα. Οι ειδικότητες που λειτουργούν στο κάθε ΤΕΕ είναι συνδεδεμένες με την αγορά εργασίας σε τοπική και ευρύτερη κλίμακα, εξασφαλίζοντας στο μαθητή επαγγελματική διέξοδο.

Μακροπρόθεσμα, επιδιώκεται η οργανωμένη και συστηματική εξειδίκευση του τεχνικού δυναμικού της χώρας με την ουσιαστική αναβάθμιση σειράς επαγγελμάτων και εργαζομένων από το επίπεδο του παραδοσιακά ανειδίκευτου εργάτη στη σύγχρονη επάρκεια του τεχνικού, απαραίτητου για τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής ή των παρεχομένων υπηρεσιών σε κάθε τομέα. Ταυτόχρονα, βελτιώνεται η κοινωνική θέση των εργαζομένων και η θέση τους στην αγορά εργασίας.

Μέχρι το Μάρτιο του 2004 λειτουργούσαν 473 ΤΕΕ και 123 ΣΕΚ με 118.000 μαθητές και 16.985 καθηγητές. Κατά το 2000-2004 από το Γ΄ ΚΠΣ έχουν απορροφηθεί 550.000.000 ευρώ για την αγορά σύγχρονου εργαστηριακού εξοπλισμού, για τη συγγραφή συγγραμμάτων, για τη σύνδεση όλων των ειδικοτήτων των ΤΕΕ με την παραγωγική διαδικασία για την αναβάθμιση και την ενίσχυση της ποιότητας της ΤΕΕ και του ρόλου της στην οικονομία και στην κοινωνία.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ: λειτουργούν 34 μουσικά σχολεία και τμήματα μουσικής παιδείας προαιρετικής παρακολούθησης στην Π/θμια Εκπ/σης.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:

ιδρύθηκαν 3 καλλιτεχνικά σχολεία και ήδη λειτουργεί το πρώτο πιλοτικό στο Γέρακα.

ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ: σήμερα λειτουργούν 1.405 σχολικές μονάδες (292 αυτοτελείς σχολικές μονάδες, 1.053 τμήματα ένταξης και 50 Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης) ειδικής αγωγής στις οποίες φοιτούν 18.585 μαθητές Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης. Στις εκπαιδευτικές δομές της Ειδικής Αγωγής περιλαμβάνονται τα Σχολεία και τα Τμήματα Ένταξης που λειτουργούν σε νοσοκομεία.

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΔΑΥ): σε όλη τη χώρα ιδρύθηκαν 58 ΚΔΑΥ (4 στην Αττική, 2 στη Θεσσαλονίκη και από 1 στους άλλους Νομούς). Από τα 58 ΚΔΑΥ λειτούργησαν τα 54, ενώ τα 3 στην Αττική και το 1 στη Θεσσαλονίκη, που ιδρύθηκαν με νόμο το Νοέμβριο του 2003, δεν έχουν ακόμη λειτουργήσει.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ: επανασύνδεση με την εκπαιδευτική διαδικασία, μέσα από ατομικά προγράμματα, ενηλίκων που έχουν απομακρυνθεί από αυτή. Το σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας χορηγεί απολυτήριο ισότιμο με του Γυμνασίου. Λειτουργούν, ήδη, 20 ΣΔΕ σε όλη την Ελλάδα.

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Η ΠΔΣ στοχεύει στην παροχή ουσιαστικής βοήθειας σε όλους τους μαθητές. Σήμερα τα προγράμματα ΠΔΣ υλοποιούνται σε όλες τις τάξεις Ενιαίων Λυκείων και ΤΕΕ και σχεδόν σε όλα τα μαθήματα που χρειάζονται οι μαθητές.

Στα προγράμματα της ΠΔΣ, κατά το σχ. έτος 2002-2003 και 2003-2004, συμμετείχαν πάνω από 100.000 μαθητές και 18.000 καθηγητές κάθε χρόνο.

ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται στα Γυμνάσια. Οι μαθητές παρακολουθούν ιδιαίτερο πρόγραμμα διδασκαλίας σε ορισμένα μαθήματα (Γλώσσα, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Ξένη Γλώσσα).

Στο πρόγραμμα της Ενισχυτικής Διδασκαλίας συμμετείχαν, κατά το σχ. έτος 2002-2003, 52.551 μαθητές και 4.789 εκπαιδευτικοί.

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ: πραγματοποιήθηκε η εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας από τη Γ' τάξη του Δημοτικού σχολείου, από το σχολικό έτος 2003-2004

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ: ολοκληρώθηκε το πιλοτικό πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ» σε 94 Δημοτικά Σχολεία. Σκοπός του προγράμματος ο εμπλουτισμός της καθημερινής διδακτικής πράξης με στοιχεία τέχνης και πολιτισμού, αλλά και με την παράδοση και τη διαχρονικότητα του ελληνικού πνεύματος. Υπάρχει, ήδη η προπαρασκευή για διάχυση του προγράμματος σε όλη την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Με στόχο την προαγωγή της κυκλοφοριακής αγωγής των πολιτών και την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα οδικής ασφάλειας, τα υπουργεία Παιδείας και Μεταφορών προώθησαν σειρά μέτρων και παρεμβάσεων για την ενίσχυση του Προγράμματος της Κυκλοφοριακής Αγωγής στα σχολεία, όπως:

- Επιμόρφωση 116 Υπεύθυνων Αγωγής Υγείας της Π/θμιας και της Δ/θμιας Εκπαίδευσης.
- Επιμόρφωση σε θέματα Κυκλοφοριακής Αγωγής, δύο τουλάχιστον εκπαιδευτικών από κάθε σχολική μονάδα.
- Διανομή από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών 30.000 CD'S με το πρόγραμμα εξέτασης των υποψήφιων οδηγών, σε όλες τις σχολικές μονάδες της Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης και συγγραφή τριών ειδικών εγχειριδίων, τα οποία διανεμήθηκαν στους μαθητές.
- Δημιουργία 122 Πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής σε συνεργασία με τους ΟΤΑ, που χρηματοδοτήθηκαν με 150.000 ευρώ το καθένα.
- Μια υποχρεωτική εκπαιδευτική επίσκεψη το χρόνο, όλων των σχολικών μονάδων στα Πάρκα Κυκλοφοριακής Αγωγής. Από το 1997 που εφαρμόζεται αυτό το πρόγραμμα, έχουν κάνει πρακτική εξάσκηση περίπου 100.000 μαθητές.
- Ο θεσμός του σχολικού τροχονόμου.

Επίσης το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο μελέτησε τη διαδικασία ένταξης του μαθήματος της Κυκλοφοριακής Αγωγής στο ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων. Για τη διδασκαλία της Κυκλοφοριακής Αγωγής έχει παραχθεί πλούσιο σχετικό εκπαιδευτικό υλικό (240 βιντεοκασέτες, ενημερωτικά φυλλάδια, 5.000 βιβλία, 120 σειρές για δύο ηλικιακές ομάδες).

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ:

Συστάθηκε και λειτουργεί:

- Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)
- 70 Κέντρα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ)
- 200 Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΕΠ)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση πραγματεύεται περιβαλλοντικά προβλήματα ή ζητήματα, τα οποία ξεκινούν από το άμεσο περιβάλλον των μαθητών και επεκτείνονται σε περιφερειακό, εθνικό ή και παγκόσμιο επίπεδο.

Οι περιβαλλοντικές ομάδες, μέσα από τη συνεργασία και την έρευνα, κατανοούν, συνειδητοποιούν και ερμηνεύουν τα προβλήματα και οδηγούνται σε απλές δράσεις για τη διαμόρφωση στάσεων απέναντι στα προβλήματα αυτά.

Θεματολογία :

- Δάση – αποδάσωση
- Διαχείριση υδάτινων πόρων
- Διαχείριση των απορριμμάτων και ανακύκλωση υλικών
- Εντατικές μορφές εκμετάλλευσης φυσικών πόρων
- Περιβάλλον σχολικών και εσωτερικών χώρων κ.α.

Σήμερα, λειτουργούν πάνω από 30 Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ), τα οποία παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα, οργανώνουν ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς, εκδίδουν παιδαγωγικό υλικό, συνεργάζονται με την τοπική αυτοδιοίκηση, με Πανεπιστήμια και περιβαλλοντικούς φορείς εσωτερικού και εξωτερικού.

Το σύνολο των προγραμμάτων ανέρχεται σε 5700 και η συμμετοχή των μαθητών για το σχολικό έτος 2003-2004 αναμένεται να φθάσει τις 140.000.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Με το νόμο 2909/2001, το ΥΠΕΠΘ ανταποκρίθηκε σε χρόνιο αίτημα ομογενών εκπαιδευτικών, καθώς και ελλήνων μεταναστών, μόνιμων κατοίκων εξωτερικού να διορίζονται σε θέσεις εκπαιδευτικών Π/θμιας και Δ/βάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής.

Με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας και σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ και το ΥΠΠΟ, συγκροτήθηκε Επιτροπή για την ενίσχυση των τμημάτων ελληνικών σπουδών στην Τ/θμια εκπαίδευση άλλων χωρών.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΙΠΟΔΕ

Το Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΙΠΟΔΕ), επίσημο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε ζητήματα Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, έχει ως βασική του αποστολή την προώθηση της ελληνικής παιδείας στους ομογενείς, κυρίως στα παιδιά και τους νέους, και την υποβοήθηση της εκπαιδευτικής ένταξης των μεταναστών και των παλιννοστούντων μαθητών, καθώς, επίσης, των μαθητών που προέρχονται από ευάλωτα στον εκπαιδευτικό αποκλεισμό κοινωνικο-πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Ενεργοποιείται ταυτόχρονα για τη διδασκαλία και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και στοιχείων του ελληνικού πολιτισμού στην Ευρώπη, τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Αυστραλία και σε άλλα σημεία του κόσμου, όπου εκδηλώνεται σχετικό ενδιαφέρον.

Το ΙΠΟΔΕ, υλοποίησε σε συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας, προγράμματα για την «ένταξη των παιδιών με πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα».

Τα προγράμματα αυτά είναι :

- A) «Εκπαίδευση Παλιννοστούντων – Αλλοδαπών» (Παν/μιο Αθηνών)
- B) «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων» (Παν/μιο Αθηνών)
- Γ) «Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων» (Παν/μιο Ιωαννίνων)
- Δ) «Παιδεία Ομογενών» (Παν/μιο Κρήτης)

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗΣ ατόμων ειδικών κατηγοριών στο εκπαιδευτικό σύστημα και στην κοινωνία γενικότερα. Ευέλικτα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων .

ΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ : λειτουργούν 459 τάξεις υποδοχής και Φροντιστηριακά τμήματα που δίνουν τη δυνατότητα ένταξης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα σε παιδιά οικονομικών μεταναστών.

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ : λειτουργούν ήδη 500 με πλήρη υπολογιστική υποδομή και 6.000 τίτλους η κάθε μία. Έχουν, επίσης, ολοκληρωθεί οι διαδικασίες για τη λειτουργία άλλων 500 σχολικών βιβλιοθηκών.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ :

Έχουν, ήδη, εκπληρωθεί όλες οι προϋποθέσεις που τέθηκαν στη Λισσαβόνα. Τα σχολεία μας, σήμερα, διαθέτουν 83.713 υπολογιστές (μια θέση υπολογιστή ανά 15 μαθητές), 2.560 εργαστήρια Πληροφορικής σε 1837 Γυμνάσια, 1.304 εργαστήρια σε 1.237 Λύκεια, 1.069 εργαστήρια σε 448 ΤΕΕ και 3.501 σε 5.897 Δημοτικά.

Διαθέτουμε, συνολικά, στα σχολεία, 75 προγράμματα εκπαιδευτικού λογισμικού και δικτύωση του συνόλου των σχολικών μονάδων στη Δ/θμια Εκπαίδευση και 65% στην Π/θμια, ενώ έχουν δημιουργηθεί εργαστήρια και αίθουσες τηλεεκπαίδευσης σε όλα τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ της χώρας.

Το εκπαιδευτικό ηλεκτρονικό δίκτυο (EDUNET), που συνδέει όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας, είναι το μεγαλύτερο στην Ελλάδα.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας για το Γ΄ ΚΠΣ (ΕΠΕΑΕΚ) ανακηρύχθηκε από την Ε.Ε. ως το πρώτο μεταξύ όλων των προγραμμάτων των άλλων υπουργείων (εκτός από τους οδικούς άξονες). Η απορρόφησή του, ήταν το Μάρτιο του 2004, το 67% του συνολικού προϋπολογισμού όλων των άλλων προγραμμάτων των υπουργείων και περιφερειών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΥΛΗ: Ιδρύσαμε την Εκπαιδευτική Δικτυακή Πύλη, που είναι ένας δικτυακός τόπος στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, ο οποίος παρέχει υλικό και υπηρεσίες που αφορούν όλη την εκπαιδευτική κοινότητα. Μέσα σε ένα χρόνο λειτουργίας έχει δεχθεί πάνω από 3.000 επισκέψεις.

ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑΣ: Καθιερώσαμε και εφαρμόζεται σύστημα εξετάσεων για την αξιολόγηση και πιστοποίηση της γνώσης σύγχρονων γλωσσών, που εξασφαλίζει την ενιαία πιστοποίηση της γλωσσομάθειας στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες της Ευρώπης.

Οι πρώτες εξετάσεις στη Γαλλική και στην Ιταλική γλώσσα έγιναν τον Απρίλιο του 2003, με συμμετοχή στη Γαλλική 2.320 υποψηφίων και 3.656 στην Ιταλική. Τα ποσοστά επιτυχίας στις γλώσσες αυτές ήταν αντιστοίχως 55% και 45%. Το Νοέμβριο του 2003 έγιναν εξετάσεις σε 4 γλώσσες (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική και Ιταλική). Ο αριθμός συμμετοχής των υποψηφίων αυξάνει γεωμετρικά σε κάθε εξέταση.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ: δημιουργήθηκε ο Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ) στο Δ.Σ του οποίου συμμετέχουν και εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών (ΟΛΜΕ, ΔΟΕ, ΟΙΕΛΕ).

Επιμορφώθηκαν 76.000 εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων στην πληροφορική από το πρόγραμμα της Κοινωνίας της Πληροφορίας, ενώ υπήρχε ο σχεδιασμός και οι πόροι για τη συνέχιση του προγράμματος, για άλλους 76.000 εκπαιδευτικούς (έτσι ώστε το σύνολο των εκπαιδευτικών να είναι εξοικειωμένο με τις Ν/Τ), το πρόγραμμα έχει ανασταλεί με ευθύνη της Νέας Δημοκρατίας.

Σε ετήσια βάση πραγματοποιείται επιμόρφωση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών από τα 16 ΠΕΚ όλης της χώρας.

Προκηρύχθηκαν και υλοποιήθηκαν προγράμματα επιμόρφωσης Ειδικής Αγωγής, περίπου 10.000 εκπαιδευτικών-στελεχών και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για κάθε κατηγορία αναπηρίας (800 εκπαιδευτικοί για κωφούς μαθητές, 800 εκπαιδευτικοί για τυφλούς μαθητές, 1.000 εκπαιδευτικοί για μαθητές με νοητική υστέρηση, 800 εκπαιδευτικοί για μαθητές με αυτισμό, 800 εκπαιδευτικοί για μαθητές με πολλαπλές αναπηρίες, 500 εκπαιδευτικοί προσχολικής αγωγής για μαθητές με δυσκολίες μάθησης, 2.000 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για μαθητές με δυσκολίες μάθησης, 300 εκπαιδευτικοί για μαθητές με προβλήματα λόγου και ομιλίας).

Επίσης προκηρύχθηκαν και υλοποιήθηκαν προγράμματα εξειδίκευσης 3.000 εκπαιδευτικών για κάθε κατηγορία αναπηρίας. Είχαν ακόμα ανατεθεί (πριν τις εκλογές) προγράμματα ενδυνάμωσης και στήριξης μαθητών ατόμων με αναπηρία τα οποία θα πρέπει να υλοποιηθούν.

Πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικά σεμινάρια, στις 13 πρωτεύουσες όλων των περιφερειών της χώρας για τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών.

Υλοποιήθηκαν Επιμορφωτικά Σεμινάρια για την εφαρμογή της ευέλικτης ζώνης σε τρία κέντρα της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα).

Σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικές ημερίδες για την εφαρμογή του Προγράμματος «Ολοήμερο Σχολείο».

Επίσης, από τα ΠΕΚ γίνονται περιοδικές επιμορφώσεις διάρκειας 40-60 ωρών σε διάφορα επιστημονικά πεδία για όλες τις ειδικότητες των εκπαιδευτικών.

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ : οργανώθηκαν και διαρθρώθηκαν οι περιφερειακές υπηρεσίες της Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης με αποκέντρωση των εκπαιδευτικών διαδικασιών σε επίπεδο περιφέρειας. Έτσι το εκπαιδευτικό έργο συντονίζεται και εποπτεύεται άμεσα και αποτελεσματικά. Η διοίκηση και ο έλεγχος μεταφέρονται πιο κοντά στα σημεία όπου γίνονται περισσότερο αισθητές οι πραγματικές ανάγκες της Εκπαίδευσης και μειώνεται ο χρόνος επίλυσης των περιφερειακών προβλημάτων και αποσυμφορούνται οι κεντρικές υπηρεσίες.

ΒΙΒΛΙΑ (ΟΕΔΒ): εκδόθηκαν συνολικά 1.212 τίτλοι βιβλίων για την Π/θμια και την Δ/θμια Εκπ/ση για μαθητές και καθηγητές σε 45.000.000 αντίτυπα. Από τους 1.212 τίτλους οι 127 αφορούν την Π/θμια Εκπαίδευση, οι 99 το Γυμνάσιο, οι 200 το Ενιαίο Λύκειο, οι 523 τα ΤΕΕ και οι 223 την Ειδική Αγωγή, Ομογενείς, Παλινοστούντες, Μουσουλμανόπαιδες κ.α.

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η πορεία και η προοπτική της ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης σημαδεύονται από το τρίπτυχο : «ποιότητα – κοινωνική ευαισθησία – στρατηγικό σχέδιο». Το καινούργιο στοιχείο, που έχει προστεθεί στην πορεία αυτή, είναι η Ευρωπαϊκή προοπτική, η οποία προσδιορίζεται σε δύο επίπεδα: α) από τις αποφάσεις των «25» και β) από τις αποφάσεις των 42 κρατών που μετέχουν στην πρωτοβουλία της Μπολόνια.

Με τα 260 τμήματα του Πανεπιστημιακού τομέα και τα 197 του Τεχνολογικού, που λειτουργούν σε ολόκληρη την Ελλάδα στα 22 Πανεπιστήμια και στα 16 ΤΕΙ, καλύπτεται σχεδόν πλήρως η ζήτηση για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Το ποσοστό των αποφοίτων από τη Δ/θμια Εκπ/ση που εισάγεται στην Γ/θμια Εκπ/ση ανέρχεται σε 73% και θεωρείται από τα υψηλότερα στην Ε.Ε.

Για πρώτη φορά συντάχθηκε στην Ελλάδα στρατηγικό και χωροταξικό σχέδιο ανάπτυξης της Ανώτατης Εκπαίδευσης με ορίζοντα το έτος 2010. Σύμφωνα με το σχεδιασμό αυτό, ολοκληρώνεται το δίκτυο των Ιδρυμάτων του Πανεπιστημιακού και του Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης προσαρμοσμένο στο γενικό εθνικό αναπτυξιακό σχέδιο με βάση τον ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο.

Σημαντική είναι η συμβολή του σχεδιασμού και της αποκέντρωσης των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ στη βελτίωση της λειτουργικότητας τους αλλά, ταυτόχρονα, και στην τόνωση των τοπικών κοινωνιών και της τοπικής αποκεντρωμένης ανάπτυξης.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΕΣΥΠ)

Ολοκληρώθηκαν μετά από μακρό διάλογο με τους κοινωνικούς φορείς οι διαδικασίες έκδοσης του Προεδρικού Διατάγματος για την οργάνωση και τη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Το όργανο αυτό συγκροτήθηκε και συνεδρίασε στις 27 Ιανουαρίου 2004. Έκτοτε έχει αδρανοποιηθεί με ευθύνη της Ν.Δ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το 1993 η χώρα είχε 51 μεταπτυχιακά προγράμματα. Επενδύσαμε αποφασιστικά στην ανάπτυξη των μεταπτυχιακών σπουδών, έτσι ώστε, σήμερα, ο αριθμός τους να ανέρχεται στα 330, από τα οποία τα 20 πραγματοποιούνται σε σύμπραξη με τα ΤΕΙ και ο αριθμός των μεταπτυχιακών διπλωμάτων ειδίκευσης που χορηγούν ανέρχεται στα 620.

Εγκρίθηκε η από κοινού προώθηση και χρηματοδότηση των πρώτων κοινών Ελληνογαλλικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα έρευνας των Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης με τη δημιουργία των προγραμμάτων «Αρχιμήδης», «Ηράκλειτος», «Πυθαγόρας». Για πρώτη φορά συνδέθηκαν λειτουργικά οι προπτυχιακές και οι μεταπτυχιακές σπουδές με την έρευνα στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Η διάρθρωση των τίτλων σπουδών στην Ελλάδα είναι απολύτως συμβατή με τα προβλεπόμενα στη Διαδικασία της Μπολόνια.
- Έχει δρομολογηθεί η εναρμόνιση της ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης με τα ισχύοντα σήμερα στην Ευρώπη.
- Έχει προετοιμαστεί η διαδικασία εφαρμογής του συστήματος μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Επιτύχαμε τη διεύρυνση των προγραμμάτων στέγασης των φοιτητών με την ενθάρρυνση πρωτοβουλιών για ανέγερση φοιτητικών εστιών με νέα χρηματοδοτικά σχήματα. Όμως, παρά το πρόγραμμα των Φοιτητικών Εστιών, των ενοικιαζόμενων ξενοδοχείων και της επιδότησης ενοικίου καλύπτεται μόλις το 7,5% του φοιτητικού πληθυσμού στην ανάγκη στέγασης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004, θεσμοθετήσαμε τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης, ύψους 1.000 ευρώ ετησίως, στους φοιτητές Πανεπιστημίων και ΤΕΙ.

Ο τομέας αυτός, επειδή αφορά σε κοινωνικά στρώματα με χαμηλό εισόδημα, πρέπει να ενισχυθεί αποφασιστικά για να καλύψει τις ανάγκες των φοιτητών και των οικογενειών τους.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Την τετραετία 2000-2004 οι ετήσιες αυξήσεις της κρατικής επιχορήγησης των Ιδρυμάτων Ανωτάτης Εκπαίδευσης για τις λειτουργικές δαπάνες και για τις δαπάνες σίτισης των φοιτητών, υπερέβησαν τη συνολική μέση αύξηση του κρατικού προϋπολογισμού.

Η τακτική επιχορήγηση των Πανεπιστημίων για τις λειτουργικές τους δαπάνες και για τις δαπάνες σίτισης κατά το 2000 ήταν 160,5 εκατ. ευρώ, ενώ το 2004 ανήλθε στο ποσό των 200 εκατ. ευρώ. Τα αντίστοιχα μεγέθη για τα ΤΕΙ ήταν 79,4 εκατ. ευρώ για το 2000 και 106 εκατ. ευρώ για το 2004.

Το συνολικό πρόγραμμα ανάπτυξης κτιριακών υποδομών των Ανωτάτων Ιδρυμάτων, κατά την τετραετία 2000-2004, ανήλθε για τα Πανεπιστήμια στο ποσό των 505 εκατ. ευρώ και για τα ΤΕΙ στο ποσό των 185 εκατ. ευρώ συμπεριλαμβανομένων όλων των πόρων (ΠΔΕ, 3^ο ΚΠΣ και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα).

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ετήσια ροή χρηματοδότησης, για τις κτιριακές υποδομές αλλά και για τον τεχνολογικό και επιστημονικό εξοπλισμό των Ιδρυμάτων. Η σχετική ετήσια χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, κατά την τετραετία 2000-2004, υπερβαίνει το ποσό των 155 εκατ. ευρώ έναντι του ποσού των 144 εκατ. ευρώ της πενταετίας 1996-2000, ενώ αντίστοιχα στα ΤΕΙ υπερβαίνει το ποσό των 57 εκατ. ευρώ έναντι μόνο 33 εκατ. ευρώ, κατά την πενταετία 1996-2000 (ετήσια αύξηση μεγαλύτερη του 73%).

Επίσης, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην οικονομική ενίσχυση των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ από το ΕΠΕΑΕΚ II, σε κρίσιμους τομείς των δραστηριοτήτων τους, που αφορούν στην ποιότητα του παραγόμενου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.

Πιο συγκεκριμένα διατέθηκαν για:

Αναμόρφωση προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών: 26.132.000 ευρώ

Διεύρυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης: 140.000.000 ευρώ

Προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών : 52.000.000 ευρώ

Προγράμματα Βασικής και Εφαρμοσμένης Έρευνας : 50.000.000 ευρώ

Προγράμματα Ενίσχυσης Σπουδών Πληροφορικής: 20.000.000

Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών: 68.500.000 ευρώ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΟΣΚ)

Ο ΟΣΚ χρηματοδοτήθηκε, κατά την περίοδο 2000—2004 από:

1. το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων με 640.000.000 εκατ. ευρώ (μέσο ετήσιο ποσό ύψους 160.000.000 ευρώ)
2. το ΚΠΣ με 50 δις δρχ.
3. το δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ύψους 400.000.000 ευρώ για ανάγκες της Αττικής. Η σύμβαση μεταξύ ΟΣΚ και ΕΤΕπ υπογράφηκε το Νοέμβριο του 2001. Μέχρι το Μάρτιο του 2004 είχε απορροφηθεί το 60% του δανείου.

- Κύριος στόχος του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων υπήρξε η εξάλειψη της διπλής βάρδιας σε όλους τους Δήμους Αττικής και σε όλη την Ελλάδα. Το 2000, τέθηκε σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα σχολικής στέγης ύψους 400 εκατ. Ευρώ που είχε γόνιμα αποτελέσματα.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε, ότι το 1998 το ποσοστό της διπλοβάρδιας στην Αττική (122 δήμοι) ήταν 39,1% στη Δ/θμια και 22,6% στην Π/θμια. Το Μάρτιο του 2004 το ποσοστό αυτό και στις δύο Βαθμίδες Εκπαίδευσης κατέβηκε στο 7,2%.

Στους 112 από τους 122 ΟΤΑ της Αττικής το πρόβλημα, ουσιαστικά, έχει εκλείψει.

Για την πλήρη επίλυση του προβλήματος της σχολικής στέγης στην Αττική, ο ΟΣΚ, κατά την χρονική περίοδο 1997-2004 υλοποίησε τις διαδικασίες που οδήγησαν στην οριστική απόκτηση 300 νέων οικοπέδων. Επίσης δεσμεύτηκαν και βρίσκονται σε διάφορα διοικητικά στάδια 535 νέα οικοπέδα.

Ο ΟΣΚ μελέτησε και δημοπράτησε 829 σχολικά κτιριακά έργα. Από αυτά τα 740 έγιναν από τις υπηρεσίες του ΟΣΚ και τα 149 από τους ΟΤΑ, μέσω προγραμματικών συμβάσεων, υπό τον έλεγχο, την ευθύνη και με χρηματοδότηση του ΟΣΚ.

Από τις 2-2-2003, ξεκίνησε αντίστοιχο πρόγραμμα σε συνεργασία με τους Δήμους της Θεσσαλονίκης, με μεγάλη επιτυχία. Το πρόγραμμα τώρα έχει «παγώσει».

Σημαντικά έργα εκτελέστηκαν από τον ΟΣΚ και σε άλλες περιοχές της χώρας, όπως η κατασκευή νηπιαγωγείων, με ρυθμό παράδοσης 50 νηπιαγωγεία το χρόνο.

Άλλες δραστηριότητες του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων ήταν:

- α) Η κατασκευή του κτιρίου των Γενικών Αρχείων του Κράτους (ΓΑΚ).
- β) Η επισκευή και ανακατασκευή της παλιάς Εθνικής Βιβλιοθήκης
- γ) Το νέο κτίριο του ΥΠΕΠΘ στη ΣΕΛΕΤΕ, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την ολυμπιακή φιλοξενία δημοσιογράφων, όπου, μεταολυμπιακά, θα εγκατασταθούν οι υπηρεσίες του υπουργείου Παιδείας
- δ) Η κατασκευή 137 σχολικών βιβλιοθηκών.
- ε) Εξ αιτίας του σεισμού στις 7-9-1999 :
  - Έλεγχος 1900 κτιρίων
  - Επισκευές σε 337 κτίρια
  - Τοποθέτηση 530 αιθουσών διδασκαλίας βαριάς και ελαφριάς μορφής

στ) Προμήθεια και διανομή ειδών εξοπλισμού σε 18.000 δικαιούχους και αποδέκτες εκπαιδευτικού και παιδαγωγικού υλικού σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και στο εξωτερικό (σχολεία, γραφεία, διευθύνσεις). Τα υλικά αφορούσαν τον παραδοσιακό εξοπλισμό (θρανία, πίνακες, γραφεία), εποπτικά μέσα διδασκαλίας (χάρτες, εργαστήρια) και ηλεκτρονικό εξοπλισμό.

Σημαντικές καινοτομίες που αξίζει να αναφερθούν είναι:

- προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αυτόματης μετάδοσης θεμάτων (σύστημα VBI), σε 1450 Λύκεια και σε 450 ΤΕΕ
- προμήθεια και διανομή εκπαιδευτικού λογισμικού πρόληψης για AIDS, ναρκωτικά και αλκοόλ
- επέκταση των εξοπλιστικών μέσων σε αθλητικά είδη (μπάλες, αθλητικά δάπεδα, όργανα ολυμπιακών αθλημάτων).

Με νομοθετική ρύθμιση, παρασχέθηκε για πρώτη φορά, η δυνατότητα σε σχολεία ελληνοπαίδων του εξωτερικού εξοπλισμού και χρηματοδότησης (Μόναχο, Λονδίνο, Νυρεμβέργη, Κίεβο, Κων/λη).

Σήμερα, τόσο η κατάσταση των σχολικών κτιρίων όσο και ο εξοπλισμός τους βελτιώθηκαν σημαντικά και σε πολλές περιπτώσεις βρίσκονται σε ιδιαίτερα ικανοποιητικό επίπεδο. Αν το πρόγραμμα του ΟΣΚ και του ΥΠΕΠΘ συνεχιστεί θα καλύψει πολύ γρήγορα το σύνολο των αναγκών. Όμως από το Μάρτιο του 2004 έως σήμερα, το πρόγραμμα του ΟΣΚ έχει «παγώσει».

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

Βασική προτεραιότητα της Γ.Γ Νέας Γενιάς αποτέλεσε η Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στον τομέα της Πληροφόρησης των Νέων, με τη δημιουργία των «Κέντρων Πληροφόρησης των Νέων». Τα «ΚΠΝ» στόχο έχουν τη δημιουργία δομών πληροφόρησης και την ανάπτυξη διαδικτυακών τόπων για την ενημέρωση των νέων σε θέματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, εξέλιξης ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ευκαιριών απασχόλησης, πολιτιστικών γεγονότων και δραστηριοτήτων αλλά και ψυχαγωγίας και διαχείρισης ελεύθερου χρόνου.

Μέχρι το Μάρτιο του 2004 λειτούργησαν γύρω στα 100 ΚΠΝ σε όλη την Ελλάδα και τα επισκέφθηκαν περίπου 350.000 νέοι.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΟΕΕΚ)

Οι αυξημένες ανάγκες επαγγελματικής κατάρτισης λόγω του ανταγωνισμού, δημιούργησαν ένα νέο δυναμικό περιβάλλον για τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ).

Ο ΟΕΕΚ δραστηριοποιείται στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, προσφέροντας υπηρεσίες εστιασμένες στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση αποφοίτων ΤΕΕ και Γυμνασίου. Παράλληλα, δραστηριοποιείται σε μια σειρά από υπηρεσίες προς το κράτος, επιτελικού χαρακτήρα, που στοχεύουν στην

αναβάθμιση και στην ενίσχυση της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην ανάδειξη του ρόλου της στην οικονομία και στην κοινωνία.

Διαμορφώσαμε τους τομείς και τις ειδικότητες κατάρτισης, που διαχρονικά ανέπτυξε και υλοποίησε ο ΟΕΕΚ, με βάση τις τοπικές και περιφερειακές ανάγκες της αγοράς εργασίας, με αξιοποίηση του θεσμού των Τριμερών Συμβουλευτικών Επιτροπών και τη γενικότερη ζήτηση για ορισμένους τομείς.

Σημαντική όλα αυτά τα χρόνια είναι η επέκταση του δικτύου των δημοσίων ΙΕΚ από 14 το 1992, σε 130 το 2003.

Συνολικά έχουν αποφοιτήσει από τα Δημόσια ΙΕΚ περισσότεροι από 100.000 καταρτιζόμενοι και από το 1994 έχουν πιστοποιηθεί από τον ΟΕΕΚ πάνω από 63.000 απόφοιτοι δημοσίων και ιδιωτικών ΙΕΚ.

Με την έκδοση Π.Δ. έχουν καθοριστεί επαγγελματικά δικαιώματα για 35 ειδικότητες και έχουν προωθηθεί Π.Δ. που αφορούν 40 ακόμη ειδικότητες.

Σημαντικότερος υπήρξε ο καθορισμός του Διπλώματος Μεταδευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης, ως τυπικού προσόντος διορισμού στο δημόσιο τομέα, εξασφαλίζει τη συμμετοχή των πιστοποιημένων αποφοίτων των ΙΕΚ στις διαδικασίες πλήρωσης θέσεων στο Δημόσιο τομέα, καθώς και μοριοδότηση των διπλωματούχων ΙΕΚ στις διαδικασίες επιλογής προσωπικού από το ΑΣΕΠ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΕΠΕΑΕΚ).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) 2000-2006 εγκρίθηκε το Μάρτιο του 2001. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος για την περίοδο 2000-2006 ανέρχεται σε 2.484,6 εκατ. Ευρώ (συγχρηματοδότηση 75% από το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ και 25% από εθνικούς πόρους).

Η πορεία υλοποίησης του ΕΠΕΑΕΚ, έως και τις 29 Φεβρουαρίου 2004, παρουσιάζεται με την εξέλιξη τριών βασικών οικονομικών μεγεθών :

- 1) το ποσοστό ενεργοποίησης από 2% τον Ιούνιο του 2001, ανέρχεται πλέον στο 95%
- 2) το ποσοστό του προϋπολογισμού των ενταγμένων πράξεων από 3% τον Οκτώβριο του 2001, ανέρχεται στο 57%
- 3) το ποσοστό των νομικών δεσμεύσεων των ενταγμένων πράξεων από 28% το Δεκέμβριο του 2002, ανέρχεται στο 48%

Το ποσοστό απορρόφησης από 2% το Δεκέμβριο του 2001, έφτασε το Φεβρουάριο του 2004 στο 28%.

Το πρόγραμμα του ΥΠΕΠΘ είναι το δεύτερο σε απορροφήσεις, μετά τους οδικούς άξονες, από όλα τα προγράμματα Υπουργείων και Περιφερειών.

Λόγω της επιτυχημένης πορείας του συγκεκριμένου προγράμματος του ΚΠΣ, κατά την αναθεώρηση του, το Δεκέμβριο του 2003, η Ε.Ε. έδωσε πρόσθετους πόρους 280 εκατ. Ευρώ για προώθηση θεμάτων στο χώρο της Παιδείας, όπως το Ολοήμερο Σχολείο, η Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη, ο Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ), καθώς και η διεύρυνση της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Το ΥΠΕΠΘ προχώρησε τα τέσσερα τελευταία χρόνια σε εντατική και συντονισμένη προσπάθεια, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που μας παρέχουν οι Τεχνολογίες Πληροφορικής στην Εκπαίδευση (ΤΠΕ) και να αφομοιωθούν από την καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία. Η προσπάθεια αυτή δομήθηκε πάνω σε τέσσερις άξονες:

1. Ανάπτυξη και υποστήριξη του δικτυακού και υπολογιστικού εξοπλισμού όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης
2. Ανάπτυξη λογισμικού και ψηφιακού περιεχομένου για εκπαιδευτικούς και διοικητικούς σκοπούς
3. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις Νέες Τεχνολογίες
4. Εκσυγχρονισμός της Διοίκησης

Το συνολικό ύψος χρηματοδότησης του ΥΠΕΠΘ μέσω του προγράμματος ήταν 119 εκατ. ευρώ για εξοπλισμό και δικτύωση. (στο έργο αυτό έχει ενταχθεί μέχρι του Μάρτιο του 2004 το 100% των έργων και ολοκληρώθηκε η πληρωμή του 74%).

Για την εισαγωγή και αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση, ο προϋπολογισμός ανήλθε στα 167 εκατ. ευρώ (μέχρι το Μάρτιο του 2004 είχε ενταχθεί το 93% των έργων και ολοκληρώθηκε η πληρωμή του 67%)

Το πρόγραμμα της Κοινωνίας της Πληροφορίας του Υπουργείου Παιδείας κρίθηκε από την Ε.Ε. ως το πλέον επιτυχές από όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα υπουργείων και φορέων. Γι' αυτό και έλαβε από την Ευρωπαϊκή Ένωση πρόσθετους πόρους 40 εκατ. Ευρώ.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το σχολικό περιβάλλον αποτελεί τον προνομιακό χώρο για το πέρασμα από τις πρακτικές που απέβλεπαν στην μηχανιστική αναπαραγωγή της γνώσης, σε εκείνες που στοχεύουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην καλλιέργεια της δημιουργικής δραστηριότητας των μαθητών. Γι' αυτό δόθηκε μεγάλη έμφαση στην ποικιλία και στην ποιότητα των πολιτιστικών προγραμμάτων, καθώς συνδέονται άρρηκτα με τις πολιτικές αναβάθμισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες ενταγμένες πλέον στη σχολική πρακτική, εμπλουτίζουν το αναλυτικό πρόγραμμα ως προς τις διδακτικές προσεγγίσεις, συμβάλλουν στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία και εδραιώνουν την αναγκαιότητα της δια βίου μάθησης.

Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην αισθητική αγωγή των μαθητών, αφού τα περισσότερα από τα προγράμματα αφορούν κυρίως το θέατρο, τη μουσική, το χορό, τη ζωγραφική, την ποίηση, τη φωτογραφία, την τοπική ιστορία, την πολιτιστική κληρονομιά, το μαθητικό έντυπο αλλά και συμβάλλει στην κοινωνική διαπαιδαγώγηση των μαθητών και στη διαμόρφωσή τους σε πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Αποτελούν ένα ολοκληρωμένο, πολυδιάστατο και πολυδύναμο πολιτιστικό πρόγραμμα, το οποίο εμπεριέχει Αγώνες Αρχαίου Δράματος – Σύγχρονου Θεάτρου, Μουσικής, Χορού, και Ζωγραφικής.

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν κάθε χρόνο, με τη συνδρομή των εκπαιδευτικών τους, 45.000 μαθητές, που έχουν την ευκαιρία να ζήσουν το σχολείο της δημιουργίας, της ελεύθερης καλλιτεχνικής έκφρασης, της επικοινωνίας και της αισθητικής απόλαυσης.

«ΠΑΜΕ ΣΙΝΕΜΑ»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Πάμε Σινεμά», εντάσσεται στο πλαίσιο των θεσμικών ρυθμίσεων για την πολιτιστική δραστηριότητα στο σχολείο.

Το πρόγραμμα αυτό σχεδιάστηκε από το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με τα Υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού και έχει ως βασικό στόχο την ιδιαίτερη επαφή των μαθητών με την τέχνη του κινηματογράφου.

Πολλοί μαθητές των σχολείων μας είχαν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν μια ταινία μικρού μήκους, με τη βοήθεια ενός επαγγελματία σκηνοθέτη, συμμετείχαν στο Φεστιβάλ και διακρίθηκαν.

Ως το Μάρτιο του 2004, περισσότεροι από 200.000 μαθητές Δημοτικών, Γυμνασίων, Ενιαίων Λυκείων και ΤΕΕ έχουν λάβει μέρος στο πρόγραμμα.

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Σκοπός του σχολικού αθλητισμού είναι η απελευθέρωση των ιδιαίτερων κλίσεων των μαθητών, καθώς και η ευρύτερη καλλιέργειά του με τη βοήθεια συγκεκριμένων προγραμμάτων άθλησης.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, λειτουργούν από το 1988, τα Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης (ΤΑΔ) και οι Ειδικές Τάξεις Αθλητικής Διευκόλυνσης (ΕΤΑΔ) στα Γυμνάσια και στα Λύκεια. Στόχος των ΤΑΔ και των ΕΤΑΔ, στα οποία αναπτύσσονται 27 Ολυμπιακά Αθλήματα και συμμετέχουν 8.100 μαθητές, είναι η ανάπτυξη του εξωσχολικού αθλητισμού.

Σήμερα, Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης λειτουργούν σε 115 Γυμνάσια και σε 16 Λύκεια, από τα οποία τα 10 Γυμνάσια και τα 4 Λύκεια ιδρύθηκαν το 2003.

Στο Ολοήμερο Σχολείο αναπτύσσονται αθλητικές δραστηριότητες και διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί από 600 καθηγητές Φυσικής Αγωγής.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συνέγραψε, για πρώτη φορά, ειδικά βιβλία για τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής και τους μαθητές, τα οποία συνοδεύονται από τις αντίστοιχες βιντεοταινίες και CD.

Για την στήριξη του σχολικού Αθλητισμού, δημιουργήσαμε ένα μεγάλο δίκτυο υποδομών που περιλαμβάνει 50 κλειστά γυμναστήρια στην Αττική και 12 στην υπόλοιπη χώρα και αναμορφώθηκαν 450 σχολικές αυλές από τις οποίες οι 250 είναι στην Αττική και οι άλλες 200 σε όλη τη χώρα.

Αναμορφώσαμε το καθεστώς των σχολικών αγώνων σε Νομαρχιακό και Περιφερειακό επίπεδο, έτσι ώστε κάθε χρόνο στους Πανελλήνιους Σχολικούς Αγώνες να λαμβάνουν μέρος πάνω από 150.000 μαθητές.

Υλοποιήσαμε επίσης ένα γιγάντιο πρόγραμμα, ύψους 17 εκατομ. Ευρώ, για στρώματα γυμναστικής, πολύζυγα, δάπεδα γυμναστικής, τραπέζια πινγκ-πονγκ, εστίες ποδοσφαίρου, μπάλες κα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΕΥΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Το Υπουργείο Παιδείας, από το σχολικό έτος 2001-2002, υλοποίησε το καινοτομικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Μαθητική Χειμερινή Εβδομάδα».

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν μαθητές από τα Γυμνάσια της χώρας, οι οποίοι φιλοξενούνται για 5 ημέρες σε τουριστικά θέρετρα διαφόρων περιοχών της Ελλάδος με ιδιαίτερο φυσικό ενδιαφέρον. Κατά τη διαμονή τους σε αυτά διδάσκονται σκι στα χιονοδρομικά κέντρα ή άλλα αθλήματα ανάλογα με τις περιοχές. Παράλληλα, οι συνοδοί καθηγητές τους διδάσκουν τα βασικά μαθήματα του σχολικού προγράμματος.

Στο πιλοτικό πρόγραμμα του 2001-2002 συμμετείχαν 500 περίπου μαθητές από Γυμνάσια της Αττικής.

Κατά το επόμενο σχολικό έτος (2002-2003), υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «Ευρωπαϊκή Χειμερινή Μαθητική Εβδομάδα», στο οποίο συμμετείχαν 1.575 μαθητές της Γ΄ Τάξης του Γυμνασίου από την Ελλάδα και τις 24 χώρες της Ε.Ε., λόγω της ελληνικής προεδρίας.

Το 2003-2004 στο πρόγραμμα, που διευρύνθηκε, συμμετείχαν 21.559 μαθητές από όλη την Ελλάδα και 1958 καθηγητές.

Στόχος του προγράμματος είναι η εξοικείωση των μαθητών με τα χειμερινά αθλήματα και με την ορεινή ενδοχώρα (Λευκή Εβδομάδα), ενώ με τις Πράσινες Τάξεις, είναι η εξοικείωση με το φυσικό, περιβαλλοντικό και ιστορικό πλούτο της Ελλάδας. Εκτός από τη συμβολή αυτού του προγράμματος στην πολύπλευρη καλλιέργεια των μαθητών, επιτυγχάνεται η ταυτόχρονη τόνωση του τουρισμού κατά τη χειμερινή περίοδο.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΚΕΕ)

Οι άξονες δράσης του ΚΕΕ αναφέρονται στη:

- Δημιουργία ερευνητικής υποδομής (συνολική αποτύπωση και μελέτη του εκπαιδευτικού συστήματος).
- Διεξαγωγή σειράς ερευνών και μελετών που αφορούν τη γενική και τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και τη «Δια Βίου Εκπαίδευση».
- Υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας άλλων φορέων.
- Συμμετοχή σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα.
- Ενίσχυση εκπαιδευτικών και νέων επιστημόνων στο ερευνητικό έργο τους.

ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

- Αποτύπωση εκπαιδευτικού συστήματος σε επίπεδο σχολικής μονάδας: Έχουν αποτυπωθεί και επικαιροποιηθεί 11.344 σχολικές μονάδες (ή 75,8,1% του συνόλου της χώρας). Βρίσκεται σε εξέλιξη η στατιστική επεξεργασία των επικαιροποιημένων στοιχείων.

Σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε η απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση όλων των σχολικών μονάδων της χώρας με την κεντρική βάση δεδομένων του Κ.Ε.Ε. Έτσι εξασφαλίζεται η άμεση και ανά πάσα στιγμή καταχώρηση, επικαιροποίηση και παρακολούθηση των στοιχείων.

- Τεκμηρίωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Ανάπτυξη πιλοτικού συστήματος τεκμηρίωσης που αποτυπώνει: α) τη Διοίκηση, την υποδομή και την κοινωνική μέριμνα, β) την έρευνα και τη διασύνδεση με την αγορά εργασίας, γ) τις σχολές και τα τμήματα (υποδομή, διοίκηση, εκπαιδευτικό προσωπικό, φοιτητές, μεταπτυχιακά προγράμματα κ.λ.π.) των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.
- Ανάλυση των Λαθών των Μαθητών: Α' Φάση: Συλλογή γραπτών δοκιμασιών μαθητών, ανά γνωστικό αντικείμενο, ανάπτυξη συστημάτων ταξινόμησης και ανάλυσης των λαθών, δημιουργία βάσης δεδομένων: Δ' Δημοτικού (Δοκιμασίες κατανόησης κειμένου) - Β' Γυμνασίου (Ελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Μαθηματικά, Φυσική) - Γ' Γυμνασίου (Αγωγή του Πολίτη).

Ως υποστηρικτικό υπόβαθρο για την εξαγωγή συμπερασμάτων συλλέγονται επίσης πιλοτικά στοιχεία για τις προϋποθέσεις, που ενισχύουν την ανάδειξη της πολιτισμικής δυναμικής της εκπαίδευσης.

- ΟΟΣΑ – PISA 2003: Το ΚΕΕ είναι ο εθνικός φορέας συμμετοχής στο Πρόγραμμα που διερευνά το βαθμό ικανότητας των μαθητών σε ηλικία 15 ετών να εφαρμόζουν σε συνθήκες πραγματικής ζωής, τις γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτήσει στο σχολείο ως προς τις Φυσικές Επιστήμες, τα Μαθηματικά, την Επίλυση Προβλήματος και την Κατανόηση Κειμένου.

Σχεδιασμός, διεξαγωγή και επεξεργασία της πιλοτικής δοκιμασίας (2002) και προετοιμασία, διεξαγωγή και επεξεργασία της κύριας έρευνας PISA 2003 (δείγμα: 171 σχολεία [Γυμνάσια, Ενιαία Λύκεια, ΤΕΕ –Δημόσια, ιδιωτικά]-4620 μαθητές).

- Εκπαιδευτική παρέμβαση για την παραγωγή και εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού: α) Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού σε θέματα υγείας-διατροφής και περιβάλλοντος και β) Σε συνεργασία με το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο πιλοτική εφαρμογή του υλικού που δημιουργήθηκε.
- Αρχική Εκπαίδευση και Κατάρτιση του Εκπαιδευτικού στην Ελλάδα: Αποτύπωση της παρούσας κατάστασης –Θεματική καταγραφή και ποιοτική ανάλυση.
- Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα -1^η και 2^η Βάθμιδα – Δομές και Ποσοτικά δεδομένα (Β' Φάση): Ενημέρωση και εμπλουτισμός των στοιχείων που δημοσιεύθηκαν στην ομότιτλη έκδοση του Κ.Ε.Ε.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

- Λειτουργοί Ανωτάτης, Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης (Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών): Καταγραφή και ηλεκτρονική καταχώρηση των βιογραφικών και εργογραφικών στοιχείων των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα. Σε εξέλιξη.
- Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση (Ερευνητική ομάδα του Καθηγητή Δ. Μαρωνίτη): Το ερευνητικό έργο έχει σκοπό τον εκσυγχρονισμό της διδασκαλίας της αρχαιογνωσίας και της αρχαιογλωσσίας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Στην τελική φάση.
- Επιμόρφωση –Διαχείριση τάξης (Comenius 2.1) σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο «Universita Cattolica del Sacro Cuore» του Μιλάνου και το Πανεπιστήμιο Paris 8' της Γαλλίας. Στόχος του προγράμματος είναι η ανάδειξη και ανάλυση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός στην τάξη.
- Προσέλκυση, κατάρτιση και στήριξη των εκπαιδευτικών (ΟΟΣΑ): Στόχοι του διεθνούς προγράμματος είναι η σύνθεση υπάρχουσών ερευνών σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας, ο εντοπισμός των αποτελεσματικών πολιτικών πρωτοβουλιών, και η διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών σε διεθνές επίπεδο.

- Πρόγραμμα εσωτερικής αυτοαξιολόγησης των σχολικών μονάδων (Διεθνές Πρόγραμμα «Leadership for Learning») με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγητή Γ. Μπαγάκη.

ΕΡΕΥΝΕΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

- Θέματα Εξετάσεων 1961-2001 –Β' Φάση: Συγκρότηση βάσης δεδομένων για το σύνολο των θεμάτων της περιόδου 1961-2001.
- Ελληνικά Παιδαγωγικά Περιοδικά (1831-1991) –Α. Βιβλιογραφία –Β. Ευρετήριο Περιεχομένων σε μορφή ηλεκτρονικού δίσκου.
- Καταγραφή και περιγραφή αρχειακού υλικού της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΕΠΘ: Έχουν καταγραφεί 4929 τεκμήρια, που ταξινομήθηκαν, τακτοποιήθηκαν σε 601 κιβώτια, και επεστράφησαν στις αποθήκες του ΥΠΕΠΘ στο Μοσχάτο.
- Ιστορίες επιμέρους σχολείων ή σχολείων γεωγραφικών περιοχών: Βιβλιογραφία δημοσιευμάτων και μελετών: Κατάλογος διαρκώς εμπλουτιζόμενος σε μορφή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, προσβάσιμης από την ιστοσελίδα του Κέντρου.

ΕΡΕΥΝΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ

- Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα (1^η και 2^η Βαθμίδα, Δομές και Ποσοτικά δεδομένα): Παρουσίαση και ανάλυση της δομής, λειτουργίας και δραστηριοτήτων – Συγκέντρωση και σχολιασμός των σχετικών στατιστικών δεδομένων.
- Θέματα Εξετάσεων Επιλογής των υποψηφίων για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση 1961-2001 – Α' Φάση: Δειγματοληπτική ανά πενταετία, ανάλυση και σχολιασμός από ειδικούς επιστήμονες της εξέλιξης και των γνωρισμάτων των θεμάτων σε 7 γνωστικά αντικείμενα (Έκθεση-Νεοελληνική Γλώσσα, Φυσική, Χημεία, Μαθηματικά, Βιολογία, Αρχαία και Ιστορία).
- Αποτύπωση των ελληνικών ερευνών, ερευνητικών προγραμμάτων και διδακτορικών διατριβών σε εκπαιδευτικά θέματα για την περίοδο 1996-2001: Βάση δεδομένων σε μορφή ηλεκτρονικού δίσκου² (1000 περίπου εγγραφές).
- Αναπληρωτές εκπαιδευτικοί (Χαρακτηριστικά – Στάσεις και αντιλήψεις): διερευνάται το νομοθετικό πλαίσιο και η διαμόρφωσή του από το 1929 ως το 2000.
- Καταγραφή των συστημάτων πιστοποίησης γλωσσομάθειας ξένων γλωσσών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Γενική θεώρηση, οργανισμοί και τύποι πιστοποίησης (κρατικής και μη).

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

- Εκπαιδευτικά Αρχεία στα Τοπικά Τμήματα των Γενικών Αρχείων του Κράτους (σε συνεργασία με τα ΓΑΚ): Ηλεκτρονική βάση δεδομένων για πολλαπλές προσεγγίσεις αναζήτησης αναλυτικών πληροφοριών για όλους τους τύπους δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων κάθε περιφέρειας. Ελεύθερη πρόσβαση μέσω της Βιβλιοθήκης του ΚΕΕ.
- Ανάπτυξη διεθνούς δικτύου για την έρευνα στα αναλυτικά προγράμματα και τα βιβλία σε χώρες της Μεσογείου (UNESCO): Επίκειται έκδοση πρακτικών Συνάντησης του Δικτύου.
- Βία – Ρατσισμός – Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Σχολείο (σε συνεργασία με το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, το Πανεπιστήμιο Θράκης και τα Πανεπιστήμια του Middlesex, Ghent και Lecce): Μελέτη για ένα θεσμικό και εξω-ποινικό μοντέλο πρόληψης. Έχει συνταχθεί ενδιάμεση έκθεση και έχει γίνει δημόσια παρουσίαση του προγράμματος στην Αθήνα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Το Π.Ι., κατά την τετραετία 2000-2004, δραστηριοποιήθηκε:

- Στην αλλαγή της φιλοσοφίας του εκπαιδευτικού συστήματος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της εισαγωγής της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης. Η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης στοχεύει στην εσωτερική αλλαγή βασικών θεωρήσεων του εκπαιδευτικού συστήματος ώστε να επιχειρείται, σε ικανοποιητικό βαθμό, η ολιστική προσέγγιση της γνώσης, με στόχο να ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες του μαθητή αλλά και στην πολυδιάστατη κοινωνική πραγματικότητα.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) και των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ) είναι:

- ο εκσυγχρονισμός της δομής και η επικαιροποίηση της γνώσης,
- ο εξορθολογισμός της διδασκόμενης ύλης,
- η διαθεματικότητα,
- η ευέλικτη ζώνη,
- τα σχέδια εργασίας,
- η ενίσχυση του σχολικού παιδαγωγικού περιβάλλοντος,
- ο εκσυγχρονισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας με τα νέα βιβλία,
- η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο σχολείο,
- ο εκσυγχρονισμός της αξιολόγησης των μαθητών.

Η επεξεργασία και σύνταξη του ΔΕΠΠΣ και των ΑΠΣ αποτελεί ουσιαστικό μέρος μιας προσπάθειας, που στοχεύει να ενεργοποιήσει μέσα στο σχολείο την πραγματική μεταρρύθμιση της εκπαίδευσης, που είναι ο συνδυασμός του εκσυγχρονισμού του περιεχομένου των σπουδών στην υποχρεωτική εκπαίδευση, της ριζικής ανανέωσης και αλλαγής των σχολικών βιβλίων και των βοηθημάτων των εκπαιδευτικών, και της ταυτόχρονης αλλαγής των μεθόδων διδασκαλίας και της καθημερινής λειτουργίας του σχολείου μέσα στην τάξη.

Με αυτόν τον τρόπο η μάθηση συνδυάζεται με την κριτική σκέψη, το σχολείο οδηγεί το μαθητή στη χειραφέτηση, στην αυτενέργεια, αλλά και στη συμμετοχή του στην ομαδική εργασία (με τα σχέδια εργασίας και την ανάληψη από ομάδα μαθητών συγκεκριμένων projects).

Αυτός ήταν ο σχεδιασμός μας από το 2000, με ορίζοντα ολοκλήρωσης τη σχολική χρονιά 2006-2007, όταν όλες οι βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο) θα λειτουργούν με βάση τα νέα βιβλία, που ήδη συγγράφονται, με αξιοποίηση της ηλεκτρονικής δικτύωσης του σχολείου, των εκπαιδευτικών λογισμικών και της ηλεκτρονικής πύλης του Υπουργείου Παιδείας. Αυτή, όμως, η πιο ουσιαστική μεταρρύθμιση θα πραγματοποιηθεί εφόσον συνεχιστεί όχι μόνο η συγγραφή των νέων βιβλίων, αλλά εφόσον διευρύνεται σταθερά η ευέλικτη ζώνη και συνεχίζεται το πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στα νέα αναλυτικά προγράμματα και τις νέες διδακτικές μεθόδους.

Αυτή είναι η κύρια απάντηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος στις απαιτήσεις της PISA.

- Στο πρόγραμμα της «Ευέλικτης Ζώνης». Η «Ευέλικτη Ζώνη» είναι μια καινοτομία που προτάθηκε από το Π.Ι. και υλοποιήθηκε, κατά το σχολικό έτος 2001-2002, σε 11 Νηπιαγωγεία, 172 Δημοτικά, 4 Ειδικά σχολεία και 52 Γυμνάσια. Κατά το 2002-3 σε 149 Νηπιαγωγεία, 742 Δημοτικά και 43 Γυμνάσια και κατά το 2003-4 υλοποιείται σε επιπλέον 946 Νηπιαγωγεία, 957 Δημοτικά, 229 Γυμνάσια και σε 15 Ειδικά Σχολεία (συνολικά σε 3.081 σχολεία). Η καινοτομία αυτή βασίζεται στην αναδιάρθρωση του σχολικού χρόνου και στην προώθηση της πρωτοβουλιακής, συνεργατικής και διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης, αλλά και ανάπτυξης της κριτικής σκέψης, της φαντασίας, της συλλογικής προσπάθειας και της βιωματικής μάθησης μέσα από ανάλογες δραστηριότητες και σχέδια εργασίας (projects) διαθεματικού χαρακτήρα.
- Στον Τομέα της Ειδικής Αγωγής. Το Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Π.Ι. σχεδίασε και εισηγήθηκε μέτρα και προγράμματα για την εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις δομές της γενικής εκπαίδευσης, συνέβαλε στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσής τους και γενικότερα στην αναβάθμιση της ποιότητας της ειδικής εκπαίδευσης.

Ειδικότερα προωθήθηκαν:

- 1) Η πλήρης ένταξη της Ειδικής Αγωγής στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας.
- 2) Η δημιουργία προϋποθέσεων μέσα από τα Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα νέα Α.Π.Σ. αλλά και μέσα από καινοτόμα προγράμματα (Ευέλικτη Ζώνη) για την παροχή ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης και συνεκπαίδευσης των μαθητών με ειδικές ανάγκες.
- 3) Η υποστήριξη νέων δομών της Ειδικής Αγωγής όπως, των Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΚΔΑΥ), των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.), των ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής κτλ., και η ενίσχυσή

τους με προγράμματα επιμόρφωσης, κανονισμούς λειτουργίας, αξιολόγησης κτλ.

4) Η μελέτη και ο σχεδιασμός εναλλακτικών τρόπων αξιολόγησης και εξετάσεων των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

5) Ο σχεδιασμός του προγράμματος λειτουργίας των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και των ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής.

Η μελέτη και η ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων σπουδών για τις κατηγορίες μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και η δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού.

Από το Π.Ι. έχει ολοκληρωθεί η χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής καθώς για πρώτη φορά εκπονήθηκαν αναλυτικά προγράμματα Σπουδών για κάθε κατηγορία αναπηρίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι θεσπίστηκε ο θεσμός της κατ'οίκον διδασκαλίας που λειτούργησε ικανοποιητικά αφού εγκρίθηκαν περίπου 130 τέτοιες περιπτώσεις κατ'έτος, τα τελευταία δύο σχολικά έτη (όλες όσες ζητήθηκαν).

- Στο πρόγραμμα της «Επιχειρηματικότητας των Νέων». Η «Επιχειρηματικότητα των Νέων», πρόγραμμα που εκπονήθηκε από το Π.Ι., σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών το 2002 σε 16 σχολεία (11 Γυμνάσια και 5 Τ.Ε.Ε.), αποτελεί μια ουσιαστική παρέμβαση στην προσπάθεια για τη διασύνδεση των σπουδών με την αγορά εργασίας και ειδικότερα για την εξοικείωση των νέων με την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Το πρόγραμμα αυτό υλοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2002-3 σε 100 σχολεία (30 Γυμνάσια, 60 Ενιαία Λύκεια, και 10 ΤΕΕ). Κατά το τρέχον σχολικό έτος 2003-4 υλοποιείται σε 150 σχολεία (50 Δημοτικά, 32 Γυμνάσια, 54 Ενιαία Λύκεια και 14 Τ.Ε.Ε.).

Βασικός σκοπός αυτού το πιλοτικού προγράμματος είναι οι μαθητές, ξεκινώντας από απλές οικονομικές έννοιες, να κατανοήσουν την επιχειρηματική κουλτούρα και να αναπτύξουν επιχειρηματικές δεξιότητες.

- Στο πλαίσιο Εφαρμογής Προγραμμάτων Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε Εκπαιδευτικές Μονάδες για την αντιμετώπιση γεωγραφικών και δημογραφικών ιδιαιτεροτήτων της χώρας υλοποιούνται προγράμματα ΣΕΠ σε περίπου 3500 σχολεία μέχρι το τέλος του 2006, με τη σύμπραξη 5 τουλάχιστον σχολείων για κάθε πρόγραμμα, στο πλαίσιο των δικτύων.

Η πράξη αφορά 700 προγράμματα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού που θα υλοποιηθούν από 700 Δίκτυα Σχολείων Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης όλων των τύπων (ημερήσια, εσπερινά, ειδικά και δεύτερης ευκαιρίας).

Κατά το σχολικό έτος 2003-2004, το πρόγραμμα εφαρμόζεται πιλοτικά σε 74 Δίκτυα που κατανέμονται σε όλες τις διοικητικές περιφέρειες της χώρας, με την επιστημονική εποπτεία του Π.Ι.

- Το Π.Ι. αναμόρφωσε ένα πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και προχώρησε στην συγγραφή νέου, που αφορά:
  - α) την Αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών, την συστηματική αξιολόγηση και τις αναγκαίες διορθωτικές παρεμβάσεις στο περιεχόμενο των σχολικών βιβλίων αλλά και στη συγγραφή νέων. Το Π.Ι. αναμόρφωσε 9 βιβλίων Γυμνασίου και Ενιαίου Λυκείου, ολοκλήρωσε την συγγραφή 20 βιβλίων Γυμνασίου και Ενιαίου Λυκείου (μαθητή-καθηγητή) και 165 για τα ΤΕΕ (μαθητή-καθηγητή-διδασκτικό υλικό). Επιπλέον το Π.Ι. εκπόνησε οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς και συνέταξε «Οδηγό Αξιολόγησης» ο οποίος αποτέλεσε προϊόν της αξιολόγησης 190 προγραμμάτων σπουδών και βιβλίων ΤΕΕ.
  - β) Για την υποστήριξη του πιλοτικού προγράμματος «Ευέλικτη ΖΩΝΗ» το Π.Ι. ολοκλήρωσε : α) τη συγγραφή των πολυθεματικών βιβλίων-φακέλων για το Δημοτικό με τίτλο «Βλέπω το σημερινό κόσμο» και για το Γυμνάσιο με τίτλο «Ανιχνεύοντας το Σήμερα-Προετοιμάζουμε το Αύριο», β) την επιμέλεια βοηθητικού διαθεματικού εκπαιδευτικού υλικού (6 βιβλίων για την Πρωτοβάθμια και 5 για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) που βασίστηκε σε παιδαγωγικά προϊόντα των Σχολείων Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων στην Εκπαίδευση (Σ.Ε.Π.Ε.).
  - γ) Την έκδοση του εντύπου «Σπουδές και Απασχόληση», στο οποίο παρουσιάζονται συνοπτικά οι υπάρχουσες εκπαιδευτικές επιλογές στη χώρα μας και επιχειρείται μια συσχέτιση των επαγγελματιών με τη δυναμική τους στην ελληνική αγορά εργασίας.
  - δ) Τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για την εισαγωγή του Ευρώ στη χώρα μας. Ειδικότερα εκδόθηκαν 3 φυλλάδια για την Π/θμια και Δ/θμια εκπαίδευση, 1 εκτεταμένο έντυπο το οποίο βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, 1 τόμος ο οποίος στάλθηκε στις σχολικές βιβλιοθήκες (δωρεά της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών) και 1 CD-ROM για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
  - ε) Την εκτύπωση συνολικά 50 εντύπων για τις ανάγκες των Κε.Συ.Π. και Γρα.Σ.Ε.Π. της χώρας στο πλαίσιο της Ενέργειας «Επαγγελματικός Προσανατολισμός». Ειδικότερα, τυπώθηκαν 32 έντυπα με έρευνες για την επαγγελματική ανάπτυξη ατόμων που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό, 1 έντυπο-Οδηγός γονέων για θέματα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, 6 Οδηγοί Σπουδών και Επαγγελματιών, 4 έντυπα με έρευνες και μελέτες εφαρμογής Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
  - στ) Παρήγαγε για τους μαθητές εκπαιδευτικό υλικό με τίτλους «Οικονομία και Εγώ», «Επιχείρηση σε Δράση», «Παγκόσμια Αγορά», και για τους καθηγητές αντίστοιχα φυλλάδια με διδακτικές οδηγίες και διάφορες μεθοδολογικές διδακτικές προσεγγίσεις.

ζ) Το Π.Ι. προχώρησε στη συγγραφή εννέα (9) σχολικών βιβλίων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες των μαθητών της Ελληνικής μειονότητας που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία της Κωνσταντινούπολης. Η συγγραφή των σχολικών αυτών βιβλίων αποτελεί μια από τις πρωτοποριακές πρωτοβουλίες του Π.Ι., με την οποία εξασφαλίζεται πλέον η δυνατότητα διάθεσης σύγχρονων σχολικών βιβλίων, που έχουν συγγραφεί για να ανταποκρίνονται πλήρως στις συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ανάγκες των ομογενειακών σχολείων της Κωνσταντινούπολης.